

Wandelroutes vanuit Broek in Waterland

Route 10 (3km)

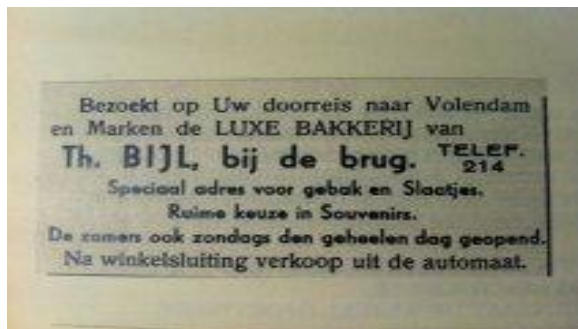
Historische dorpswandeling Broek in Waterland

U reist met het openbaar vervoer vanuit Amsterdam of Monnickendam naar Broek in Waterland en stapt uit bij de halte "Dorp" Broek in Waterland.

Vanaf de bushaltes ziet u Atelier/café EllyKoot, Eilandweg 5a, 1151 BZ Broek in Waterland-zuid, tel: 06-53988864, info@atelierellykoot.nl. Geopend vrij/zat/zondag van 10-17.00 uur.

U start uw wandeling in Broek in Waterland-zuid. Natuurlijk een beetje vreemd als je bedenkt dat het dorp bestaat uit noord en zuid en geen centrum heeft. Dit heeft te maken met de aanleg in 1933 van de Provincialeweg dwars door het dorp heen. Voor 1933 liep het Zuideinde over in de Dorpsstraat. Om de aanleg van de weg mogelijk te maken zijn er 22 boerderijen, woningen en winkels gesloopt die aan de Jaagweg langs de vaart stonden. Het huis aan de overkant van de vaart van de familie Stöve is het enige pand dat is blijven staan omdat de heer Stöve zeer tegen de sloop van zijn huis was.

Voordat de Provinciale weg werd aangelegd werd het vervoer naar en van Amsterdam geregeld, eerst via de trekvaart en later door de stoomtram. Ja, u leest het goed, u staat nu op de oude halte van de tramlijn Amsterdam-Volendam/Edam. In 1888 werd tot aanleg van de Noord-Hollandse stoomtram (NHT) besloten. Er wordt gekozen om de trambaan van Broek in Waterland naar Monnickendam aan de oostelijke zijde van de trekvaart aan te leggen. De heer Thomas Bijl Jz, eigenaar van de grond van de Eilandweg verkoopt in 1887 een reep grond langs de oever van de trekvaart en breekt zijn "buiten" af om het mogelijk te maken dat de tram richting Monnickendam kan. Hij bouwt een nieuw woonhuis annex wachtruimte en omdat hij ook het agentschap van de tram beheert wordt één raam aan de perronzijde voorzien van een kaartloket. Het loketje is er nog steeds. In het boek "de Waterlandse stoomtram" wordt het stationskoffiehuis als net en onderhouden omschreven

U loopt het Zuideinde in. De oude ontsluitingsweg naar het achterland. Dit straatje is verscheidene malen verbreed om de vrachtwagens en melkauto doorgang te verlenen. Huizen werden opgetild en verplaatst of er werd een gedeelte afgezaagd.

In het Zuideinde waren in vroeger jaren wel 20 bedrijfjes gevestigd, waaronder een brood en banketbakker, smederij, slager met slachtplaats, kapper en schoenmaker, boerderijen en tramstation, café. T.o. de kruising van de Bakkerstraat ziet u aan de rechterkant een groot en klein houtenhuis die iets met elkaar gemeen hebben nl. de kleine en de grote walvis. De walvissen, die als gevelstenen zijn aangebracht, dateren van 1629. Vermoedelijk heeft in dit pand een walvisvaarder gewoond. Bij de lange brug, waar de Molengouw begint keert u om en loopt terug naar de Eilandweg.

Op de hoek van het Zuideinde/Eilandweg ziet u links de oude stolpboerderij Zuidwyk. De boerderij dient niet meer als boerderij maar als woonhuis. Deze boerderij is prachtig versiert. Vooral de prachtige rode dorsdeuren zijn een lust voor het oog.

U loopt over de Zuiderbrug langs het oude manufacturen winkeltje van de familie Stöve. U gaat onder de Provincialeweg de N247 door en steekt over de Dorpsstraat in. Na 30 meter gaat u linksaf de Laan in. Na 15 meter passeert u Hotel De Bedstede. Links op de hoek ziet u het oudste huis (het groene huis) van Broek. Dit huis heeft de brand, die werd gesticht door de Spanjaarden in de 80-jarige oorlog, overleefd.

Rechts op de hoek, de oude brandweergarage en gevangenis. De Laan is een straatje in U-vorm, met enkele huizen met fraaie gevels. Aan het eind komt u weer bij de Dorpsstraat, u gaat linksaf en komt na 100 meter aan bij het Havenrak.

Het Havenrak is één van de mooiste plekjes van Nederland. Zomers kun je heerlijk genieten van de zon en in de winter, als er ijs ligt, een idyllische schaatsbaan.

Aan het eind van het Havenrak, voor een gerestaureerd stenen bruggetje ziet u rechts over het hekje een originele kralentuin. U gaat nu linksaf langs de kerk en voor u ziet u het voormalige gemeentehuis van Broek in Waterland. U gaat bij de brug linksaf de Erven op. Na 250 meter houdt de straat op en via een kleine rotonde loopt u weer terug richting gemeentehuis. U loopt rechtdoor het Roomeinde op en passeert na 50 meter de voormalige lagere school. Het gebouw is nu in gebruik als woning en atelier van het echtpaar Eric Claus en Helen Levano. U vervolgt nu het Roomeinde, een straatje met houten huizen. Na 250 meter ziet u aan de linkerkant de begraafplaats. Vroeger heeft hier een landhuis gestaan, maar men heeft daar nooit schetsen van gevonden. Wel zijn er nog kelders waar men ook weleens naar de schat van Neeltje Pater heeft gezocht.

U gaat rechtsaf de brug over en gaat het Leeteinde op. Na 50 meter ziet u twee grote gebouwen.

Het eerste gebouw is het Broekerhuis, gebouwd in 1775 voor de Diaconie van de Nederlandse Hervormde Kerk die het gebruikte als wees- en later armenhuis. Het werd geschonken door Neeltje Pater. Naast het Broekerhuis staat het eerste in steen opgetrokken huis. Het is gebouwd in 1740 en gebruikt als kruidenierswinkel en woonhuis. U loopt nu aan de andere kant van het veenriviertje het Dee. Voor de kerk gaat u links af en loopt achter de kerk om. Het Kerkplein, waar in de zomer bewoners jeu-de-boules spelen, staat de oude dorpspomp. Ook in de kelder van deze pomp heeft men meerder malen gezocht naar de schat van Neeltje Pater. U komt nu weer uit op het Havenrak waar u nogmaals kunt genieten van het uitzicht. Net over het stenen bruggetjes hebben nazaten van Neeltje Pater in de jaren 80 een boom geplant. Dit ter nagedachtenis van deze voor het dorp belangrijke vrouw. U loopt nu het Havenrak en Dorpsstraat af en hier eindigt de route.

Als u nog zin heeft kunt u genieten van een hapje en drankje op het terras of in het atelier van Elly en Adri Koot.

www.atelierellykoot.nl

Op verzoek verzorgen wij uw lunchpakket voor onderweg.